

СПІЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИЦЬКИЙ ОРГАН
репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок
на національному рівні
(СПО об'єднань профспілок)

Р І Ш Е Н Н Я

07 квітня 2014

м. Київ

№ 13-2

*Про позицію СПО об'єднань профспілок
щодо соціальних аспектів антикризових
рішень Уряду та Верховної Ради України*

Заслухавши та обговоривши інформацію заступника Голови СПО об'єднань профспілок Кондрюка С.М. щодо аналізу соціальних аспектів прийнятих антикризових рішень Уряду та Верховної Ради України (додаються), а саме:

Закону України від 31.03.2014 № 1165-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» (додаток 1);

Закону України від 31.03.2014 № 1166-VII «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» (додаток 2);

постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2014 № 81 «Про вдосконалення державної політики регулювання цін на природний газ і тарифів на теплову енергію та забезпечення соціального захисту населення під час оплати житлово-комунальних послуг» (додаток 3),

СПО об'єднань профспілок

ВИРІШИВ:

1. Визнати, що прийняті антикризові рішення Уряду та Верховної Ради України вкрай негативно позначаються на рівні життя трудящих та незахищених верств населення, при цьому меншою мірою від прийнятих рішень потерпають заможні громадяни та олігархи.

2. Утворити робочу групу з представників профоб'єднань у складі:

- заступник Голови СПО, заступник Голови ФПУ Кондрюк С.М. – координатор;

- Левицька Н.А. - від Конфедерації Вільних профспілок України;

- Мельник В.І.- від Федерації професійних спілок транспортників України;

- Широков А.І. - від Об'єднання всеукраїнських автономних профспілок.

3. Доручити створеній робочій групі:

- протягом 3 днів доопрацювати проект постанови та підготувати Заяву СПО об'єднань профспілок щодо недопущення перекладання тягара заходів жорсткої економії виключно на плечі трудящих та необхідності прийняття урядових рішень задля економічного зростання в країні.

- здійснювати постійний моніторинг змін до законодавства з метою недопущення погіршення норм трудового законодавства та перегляду пакету антикризових заходів в сторону покращення при стабілізації ситуації.

4. Звернутися до Міністерства фінансів України з проханням щоквартально надавати інформацію щодо доходної та видаткової частини зведеного бюджету задля ведення соціального діалогу з Кабінетом Міністрів України в частині підвищення соціальних стандартів та їх фінансового забезпечення.

5. Наполягати на невідкладному проведенні зустрічі керівників Уряду з членами СПО для обговорення соціально-економічного становища в країні та заходів необхідних для відновлення економічного зростання, на відкритості та прозорості дій влади при прийнятті рішень, які можуть негативно позначитися на рівні життя населення та проведення широкої роз'яснювальної роботи в регіонах на прозорих розрахунках, вишукання додаткових можливостей зменшення цінового тиску на населення.

6. В рамках роботи постійно діючої тристоронньої робочої групи з питань формування бюджетної політики на всіх стадіях бюджетного процесу провести консультації щодо можливості мінімізації негативних наслідків для населення від прийнятих антикризових рішень Уряду.

**В.о. Голови СПО
об'єднань профспілок**

Г.В. Осовий

**ЗАЯВА
СПІЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИЦЬКОГО ОРГАНУ
ОБ'ЄДНАНЬ ПРОФСПЛОК**

**ПРО НЕДОПУЩЕННЯ ЗНИЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ
ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ НЕПОПУЛЯРНИХ
РЕФОРМ ТА НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ**

Спільний представницький орган всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні представляє та захищає трудові інтереси біля 11 мільйонів найманих працівників, зайнятих у всіх галузях економіки України.

Як одна з трьох сторін соціального діалогу на національному рівні змушені заявити про те, що низка антикризових рішень розроблена Урядом без участі соціальних партнерів, з грубим порушенням законодавства України та Генеральної угоди, без урахування позиції профспілок.

В черговий раз влада вдається до непопулярних рішень, пропонуючи українцям затягнути паски, та лише обіцяє створити передумови для економічного зростання країни.

Прийняття та впровадження законів України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» та «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні», за словами Уряду, були необхідною мірою для запобігання банкрутства держави.

Експерти вже назвали ці зміни «катастрофою» і, мабуть, не даремно. Наслідком їх впровадження очікується різке зниження рівня соціального захисту практично всіх верств населення України, у тому числі працюючого.

Уже відбулось заморожування державних соціальних стандартів та гарантій, зокрема мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, зменшення реальної заробітної плати для переважної більшості працівників, підвищились податки та збори.

Нічим не виправданим є значне непрозоре і необґрунтоване підвищення цін та тарифів на життєво необхідні газ та електроенергію, що провокують двозначний рівень інфляції. Драматизм ситуації підсилюється тим, що зростання цін відбуватиметься одночасно із замороженням, а насправді – реальним зменшенням заробітної плати для переважної більшості працівників, та в умовах загрози суттєвого зростання безробіття. І одночасно скорочується ресурс допомоги безробітним, яких стане більше у зв'язку із втратою традиційних ринків збуту для українських промислових підприємств.

У продовження антикризових реформ 7 квітня ц.р. Уряд вніс до Парламенту законодавчі ініціативи (законопроект №4648) щодо звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод працівників бюджетної сфери, запровадження «ручного режиму» встановлення оплати праці державним службовцям, відміни відрахування коштів підприємствами, установами та організаціями первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу.

Такого масштабного наступу на права працівників профспілки ще не бачили!

Природно, що **трудящі вкрай негативно оцінюють новачі Уряду**. Ми переконані – будь-які рішення, що стосуються мільйонів людей, мають бути максимально прозорими, обґрунтованими і, безперечно, таким рішенням має передувати конструктивний соціальний діалог та завчасне запровадження заходів з мінімізації негативних соціальних наслідків для населення.

Крім цього, **країна так і не побачила чітких планів, спрямованих на детінізацію економіки та створення передумов для економічного зростання в Україні**. До цього часу суспільство не бачить результатів боротьби з корупцією, кроків по виведенню з тіні 8 мільйонів працюючих поза межами легальної економіки, модернізації найбільш корумпованого газового сектору економіки, проведенню інвентаризації газових та нафтових скважин, направленню кредитів на виробництво тощо.

Урядові ініціативи викликали надзвичайно гостру дискусію в суспільстві та профспілковому середовищі, оскільки наслідком їх ухвалення є падіння і так невисокого життєвого рівня співвітчизників, а олігархат і крупний капітал знову мають мінімум втрат і, як це було неодноразово, примножуватимуть свої статки.

СПО об'єднань профспілок заявляє, що **перекладання усього тягара на плечі працюючого населення є неприпустимим!** Переконані, що значну частину непопулярних обмежень влада має перекласти на плечі олігархів.

Окремо **заявляємо** також про неприпустимість нав'язування МВФ суверенній країні будь-яких ущемлень соціальних чи трудових прав громадян.

Впевнені – суспільство має право знати хто і яку ціну повинен сплатити за подолання кризи, яка передбачувана тривалість «затягування пасків» та яка подальша перспектива.

У цих складних умовах, на думку профспілок, принциповою умовою відновлення суспільної і економічної стабільності **має бути справедливий та посильний розподіл тягара відповідальності між державою, бізнесом, громадянами**.

Переконані, що у цей складний період **вкрай важливим є забезпечення жорсткого дотримання трудових прав**, передусім на безпеку праці, своєчасну й повну її оплату, соціальне страхування працівників. Винні у зарплатних боргах мають нести суворе покарання, а працівникам у випадку заборгованості мають сплачувати компенсацію за кожен день затримки виплати заробленого ними.

Одночасно вимагаємо від Уряду та роботодавців забезпечити беззаперечне виконання положень чинних Генеральної та галузевих угод, колективних договорів, особливо в частині соціальних стандартів, розвитку виробництва та соціального діалогу.

Задля цього профспілки найближчим часом планують вийти з **ініціативою до Федерації роботодавців України стосовно підписання Меморандуму** про співробітництво між роботодавцями та профспілками щодо збереження трудових колективів та забезпечення стабільної роботи підприємств.

СПО об'єднань профспілок **наполягає на проведенні невідкладної зустрічі** представників СПО з **керівництвом Уряду**, де має бути визначено подальші дії Уряду з відновлення економічного зростання України у взаємодії з громадськістю, шляхи з мінімізації негативних наслідків для населення від прийнятих антикризових рішень Кабміну. При цьому основні соціальні стандарти мають бути не просто відновлені до належного рівня, а й потрібно передбачити їх динамічне наближення до європейського рівня.

Профспілки **закликають Уряд негайно підготувати та запровадити програму дій з метою активізації економіки, розвитку вітчизняного виробництва** як основного джерела наповнення державної казни та захисту від безробіття, а також залучення неспекулятивних інвестицій і розширення ринків збуту української продукції. Особливий акцент необхідно зробити на розвитку внутрішнього ринку, що буде найбільш реальною і ваговою підтримкою вітчизняної промисловості й вітчизняного виробника.

Переконані, що **українські мільярдери й мільонери, всі роботодавці мають засвідчити свій патріотизм шляхом надання державі посиленої фінансової допомоги, а працівникам – гідної оплати праці**, що сприятиме збереженню і без того мізерних соціальних гарантій простих українців та запобіганню очікуваного критичного зростання соціальної напруги в суспільстві.

Аналіз внесених змін до Держбюджету-2014: жорстка економія

Наміри Уряду стосовно проведення секвестру Держбюджету-2014 були реалізовані оперативно. Так, відповідно до положень Програми діяльності Кабінету Міністрів України (схваленої Верховною Радою України 27.02.2014 р.), підготовлено зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», які розглянуто на засіданні Уряду 26 березня ц.р., а вже 27 березня ц.р. їх внесено на розгляд Парламенту (*законопроект реєстр. №4575 від 27.03.2014*), де опрацьовано в комітетах та прийнято в одноденний термін (*закон від 27.03.2014 №1165-VII*). При розгляді запропонованих Урядом змін до бюджету поточного року доповідав Прем'єр-міністр України А. Яценюк.

У проекті змін до Держбюджету-2014 закладено жорстку економію видатків бюджету з **урахуванням оновленого макроекономічного прогнозу розвитку України на 2014 рік** (схваленого Кабінетом Міністрів України 25.03.2014).

Оновлений прогноз **обсягу номінального ВВП** (*максимально наближений до оцінок МВФ*) – **1 574,3 млрд. грн.** проти раніше закладеного 1 653 млрд. грн. (факт за 2013 р. – 1454,9 млрд. грн.), що враховує **падіння реального ВВП у поточному році на 3%** у вимірі в середньому рік до року. Попередньо прогнозувалося зростання цього показника у 2014 році на рівні 3% (факт за 2013 р. – 0%).

Прогнозується, що в поточному році **рівень інфляції** складе **12%**, **індекс цін виробників промислової продукції** – **112,3%**. При цьому, прогнозується, що середньомісячна заробітна плата працівників у 2014 складе 3379 грн. (для порівняння у 2013 році – 3265 грн.).

Ухвалений Верховною Радою України закон про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» передбачає:

- *скорочення прибуткової частини бюджету на 2014 рік на 24,7 млрд. грн. (або на 5,7%) (в т.ч. за рахунок передачі до бюджету Криму загальнодержавних податків і зборів);*
- *скорочення витрат, в тому числі і скорочення соціальних програм, на 23,8 млрд. грн. та зменшення надання кредитів майже на 0,9 млрд. грн. Таким чином, видатки держбюджету та надання кредитів будуть скорочені на 5,6%;*
- *оптимізацію переліку міжбюджетних трансфертів, що надаються з державного бюджету місцевим бюджетам, їх обсяг зменшено на **5 936,8 млн. грн.** і визначено у сумі **124 327,5 млн. грн.** (відповідно до змін до Бюджетного кодексу України трансферти з державного*

бюджету місцевим бюджетам Автономної Республіки Крим, у т.ч. міста Севастополя, не надаються).

- *зменшення граничного обсягу дефіциту* державного бюджету на 3 млрд. грн. (або на 4,2%) (передбачається дефіцит бюджету в обсязі 68,5 млрд. грн.);
- *збільшення граничного розміру державного боргу* за підсумками 2014 року на 78,6 млрд. грн. – до 664 млрд. грн., і *скорочення надання державних гарантій удвічі* – до 25 млрд. грн.

Розуміючи всю складність поточної ситуації в країні та враховуючи наміри Уряду переглянути Державний бюджет України на 2014 рік з метою урізання витратних статей, **Федерація профспілок України закликала Кабінет Міністрів України не допустити** зниження життєвого рівня населення України, віднайти можливості подолання соціальної несправедливості не за рахунок урізання фінансування галузей бюджетної сфери, а шляхом залучення інших джерел наповнення державної казни. Крім того, профспілки наполягали на забезпеченні взаємодії сторін соціального діалогу при підготовці змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» (лист від 14.03.2014 № 05/01-15/214).

Однак, зміни до Держбюджету-2014 були підготовані в стислі строки без залучення профспілкової сторони.

Кабінет Міністрів України прийняв низку урядових постанов та ініціював внесення на розгляд Парламенту 27 березня 2014 року великого пакету законопроектів, в яких переважають заходи жорсткої економії за рахунок саме незаможних громадян, зокрема, через секвестр Державного бюджету України на 2014 рік. Урядові ініціативи викликали надзвичайно гостру та напружену дискусію в профспілковому колі.

Профспілки вважають невиправданим зниження соціальних гарантій громадян в умовах впровадження економічних реформ, про що було наголошено в заяві Федерації профспілок України, схваленій Президією ФПУ 27 березня 2014 року.

Також ФПУ направлено звернення до Прем'єр-міністра України А. Яценюка про проведення зустрічі у першій половині квітня ц.р. з керівниками всеукраїнських профспілок та територіальних профоб'єднань та закликало Уряд негайно підготувати і запровадити програму дій забезпечення умов активізації економіки та збереження й розвитку робочих місць, вітчизняного виробництва в цілому, як основного джерела наповнення державної казни та захисту від безробіття.

Щодо соціальних стандартів та гарантій

Під егідою **економії коштів задля відновлення політично-економічної стабільності**, пропонується замороження, а фактично реальне зменшення розмірів прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп та мінімальної заробітної плати.

Так, в поточному році **розміри прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати НЕ ЗМІНЮВАТИМУТЬСЯ** та залишаться на рівні грудня 2013 року (саме тоді їх збільшення відбулося останнього разу).

До секвестру бюджету Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» передбачалось встановлення мінімальної заробітної плати у розмірі:

- з 1 січня – 1 218 гривень,
- з 1 липня – 1 250 гривень,
- з 1 жовтня – 1 301 гривня.

Змінами до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» передбачається **збереження впродовж 2014 року розміру мінімальної заробітної плати** на рівні 1 218 гривень. За підрахунками урядовців вказане забезпечить економію видатків бюджету на оплату праці працівників бюджетної сфери у обсязі **6,8 млрд. гривень**.

Профспілки вважають неприпустимим визначення розміру мінімальної заробітної плати на рівні штучно заниженого прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розрахунок якого здійснено на основі застарілих наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, що не переглядався майже 14 років, без врахування суми ПДФО. Розмір мінімальної заробітної плати має відповідати розміру **фактичного** прожиткового мінімуму, розрахованого Мінсоцполітики, з урахуванням податку на доходи фізичних осіб.

Профспілки вважають не виправданим економію на й так вкрай низькій оплаті праці працівників бюджетної сфери. Уряд має за мету легалізувати у 2014 році встановлення базового тарифного розряду ЄТС на рівні 852 гривні (цей розмір не переглядався з 1 січня 2013 року й наразі на 30% менше розміру мінімальної заробітної плати – державної гарантії оплати праці некваліфікованих працівників). Відповідний проект Урядової постанови надходив на розгляд СПО об'єднань профспілок 24 березня ц.р. та **НЕ ПОГОДЖЕНО** профспілковою стороною.

Розмір прожиткового мінімуму у 2014 році пропонується установити також лише один раз – з 1 січня – у таких розмірах:

на одну особу	1 176 гривень
дітей віком до 6 років	1 032 гривні
дітей віком від 6 до 18 років	1 286 гривень
працездатних осіб	1 218 гривень
осіб, які втратили працездатність	949 гривень

Таким чином, «заморожується» й розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Внаслідок цього у 2014 році не відбудеться підвищення пенсій та пенсійних виплат, які обчислюються виходячи із урахуванням зазначеного соціального нормативу.

Змінами визначено обсяг коштів державного бюджету, що будуть спрямовані Пенсійному фонду України на виплату пенсій, на рівні 83 796,3 млн. грн., що на 3 563,6 млн. грн. менше проти затверджених показників у Законі України «Про Державний бюджет України на 2014 рік».

У зв'язку з «замороженням» прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп **економія коштів Держбюджету-2014 на здійснення соціальних виплат становитиме 420,7 млн. гривень.**

Ухвалений Верховною Радою України закон про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», зокрема, передбачає скорочення видатків на реалізацію Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України» – на 148,1 млн. грн. (залишено кошти у сумі 31,9 млн. грн.). Згідно змін до додатку 3 закону зменшення видатків на надання роботодавцям компенсації для забезпечення молоді першим робочим місцем на 13 266,3 тис. грн. та виділено для цього лише 8 950 тис. гривень.

Прикінцеві положення

Кабінету Міністрів України доручено у місячний термін: забезпечити скорочення граничної чисельності працівників центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій та інших державних органів не менше ніж на 10%; вжити заходів щодо скорочення кількості легкових автомобілів автопідприємства Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України, автобаз Державного управління справами та Управління справами Апарату Верховної Ради України *не менш ніж на 50%*, а також легкових автомобілів, що обслуговують органи виконавчої влади та інші державні органи.

Пунктом 7 Прикінцевих положень передбачено: **«Кабінету Міністрів України за результатами щоквартального виконання Державного бюджету України у 2014 році вносити пропозиції щодо підвищення соціальних стандартів та їх фінансового забезпечення».**

Крім того, під час обговорення запропонованих змін до Держбюджету-2014, Прем'єр-міністр України у своїй доповіді не виключив можливості в разі необхідності внесення подальших змін до головного кошторису країни. А також зазначив, що: **«У 2015 році і далі Україна вийде з падіння і продемонструє економічний ріст, зайнятість, збільшення соціальних стандартів і високі економічні стандарти країни».**

Слід зазначити, що профспілкова сторона вже висловила Мінфіну свою готовність до роботи над формування проекту Держбюджету наступного року (лист від 11.03.2014 № 04-18/104-СПО).

Перед профспілками стоїть непроста задача в умовах складної ситуації в країні та жорсткої економії бюджетних коштів – консолідувати свої зусилля, щоб захистити трудові права працівників, зокрема бюджетної сфери, та не допустити зниження рівня їх соціального захисту, упередження загроз в умовах нинішньої економічної і політичної нестабільності.

Додаток до постанови Кабінету Міністрів України
від 18 грудня 2013 р. № 978
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2014 р. № 82)

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ
економічного і соціального розвитку України на 2014 рік

Показник	2014 рік (прогноз)
Валовий внутрішній продукт (за міжнародним стандартом системи національних рахунків 2008 року):	
номінальний, млрд. гривень	1574,3
відсотків до попереднього року	97
Валовий внутрішній продукт (за міжнародним стандартом системи національних рахунків 1993 року):	
номінальний, млрд. гривень	1524,2
відсотків до попереднього року	97
Індекс споживчих цін:	
в середньому до попереднього року, відсотків	108,5
грудень до грудня попереднього року, відсотків	112
Індекс цін виробників промислової продукції, грудень до грудня попереднього року, відсотків	112,3
Прибуток прибуткових підприємств, млрд. гривень	253,5
Загальна сума фактичних витрат на оплату праці та інших виплат, пов'язаних з відносинами трудового найму, млрд. гривень	486,6
у тому числі фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців, млрд. гривень	459,8
Середньомісячна заробітна плата працівників, брутто:	
номінальна, гривень	3379
номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, відсотків до попереднього року	95,4
Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15—70 років, млн. осіб	20,15
Рівень безробіття населення у віці 15—70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до економічно активного населення відповідного віку	8,2
Продуктивність праці, відсотків до попереднього року	98,3
Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн. доларів США	-12 604
Експорт товарів і послуг:	
млн. доларів США	82 711
відсотків до попереднього року	96,9
Імпорт товарів і послуг:	
млн. доларів США	95 315
відсотків до попереднього року	94,7

**Профспілковий аналіз прийнятого закону
«Про запобігання фінансової катастрофи та створенні передумов для
економічного зростання в Україні»**

З 1 квітня 2014 року набув чинності Закон України № 1166 -VII «Про запобігання фінансової катастрофи та створенні передумов для економічного зростання в Україні».

Прийняття зазначеного Закону, за словами Уряду, було необхідною мірою для запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні, збільшення надходжень до бюджету, удосконалення окремих положень Податкового кодексу України, а також необхідністю реалізації заходів економічного та раціонального використання державних коштів, недопущення втрат бюджету, і забезпечення соціальної підтримки громадян, виходячи з фінансових можливостей держави.

Експерти називають цей закон «катастрофою» і, як констатують факти, не даремно, оскільки зміни, що вносяться до Податкового кодексу України та інших законів - це набір непопулярних рішень.

Зміни податкового законодавства

Профспілками проведено аналіз законодавчих змін, що запроваджуються даним Законом, відповідно до яких, **встановлюються на постійній основі ставки з податку на прибуток підприємств на рівні 18 % та податку на додану вартість на рівні 20 %** (в попередній редакції передбачалося зниження ставок до 16% та 17% відповідно).

З 1 липня 2014 року запроваджується прогресивна шкала оподаткування податком на доходи фізичних осіб для доходів у вигляді дивідендів, відсотків, роялті, інвестиційного прибутку. При цьому від оподаткування звільнено суми процентів, що не перевищує за рік 17 прожиткових мінімумів (20706 грн.) (орієнтовна сума депозиту, яка звільняється від оподаткування - 100000 грн.)

Таким чином:

- якщо база оподаткування звітного податкового року не перевищує 204 прожиткові мінімуми – застосовується ставка 15 відсотків (до 248472 грн.);
- якщо база оподаткування звітного податкового року перевищує 204 прожиткові мінімуми, але не перевищує 396 прожиткових мінімумів, до суми такого перевищення – застосовується ставка 20 відсотків (від 248479 грн. до 482328 грн.);
- якщо база оподаткування звітного податкового року перевищує 396 прожиткові мінімуми, до суми такого перевищення – застосовується ставка 25 відсотків (від 482329 грн.).

Банківська установа не здійснює утримання та перерахування податку із суми доходу у формі процентів, а податок сплачується фізичною особою самостійно за результатами поданої річної податкової декларації.

Звертаємо увагу, що даний порядок стосується лише оподаткування пасивних доходів, і не стосується доходів отриманих у вигляді заробітної плати. Оподаткування заробітної плати, як і раніше здійснюється за ставками 15% та 17%.

Встановлюється оподаткування пенсійних виплат (суми перевищення), якщо їх розмір перевищує 10 тис. гривень за ставками 15 % (17)%.

Також змінюється база оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, якщо раніше податок брався виходячи з житлової площі, то **тепер базою оподаткування буде виступати загальна площа**. Звертаємо увагу на те, що ставки податку не змінюються і становлять для фізичних осіб:

0% (пільга) - для квартир до 120 м², житлових будинків до 250 м², квартир та житлових будинків до 370 м²;

1% МЗП - для квартир до 240 м², житлових будинків до 500 м², квартир та житлових будинків до 740 м²;

2,7% МЗП - для квартир більше 240 м², житлових будинків більше 500 м², квартир та житлових будинків більше 740 м².

З метою збільшення податкових надходжень до бюджету:

- підвищено ставки акцизного податку в середньому на спирт та алкогольні напої з 1 вересня 2014 р. - 25 %, на пиво з 1 травня 2014 р. - 42,5 %. на тютюнові вироби з 1 липня 2014 р. - 31,5 %.

- збільшено в 2 рази ставки акцизного податку на мотоцикли з об'ємом двигуна більше 0,5 л., на нові автомобілі та мотоцикли з об'ємом двигуна до 0,5 л, та автомобільні кузова;

- **збільшено ставки збору за першу реєстрацію транспортного засобу, екологічного податку та плати на землю в середньому до 10%.**

Скасовується звільнення від оподаткування ПДВ постачання лікарських засобів (пп. 197.1.27 п. 197.1 ст. 197 ПКУ) та запроваджується оподаткування податком на додану вартість лікарських засобів на рівні 7 відсотків, що однозначно призведе до підвищення цін на ліки.

Розширюється кола суб'єктів для нарахування плати за користування надрами, зокрема платниками плати за користування надрами для видобування корисних копалин стають землевласники та землекористувачі, крім суб'єктів підприємництва, які відповідно до законодавства відносяться до фермерських господарств:

- що провадять господарську діяльність з видобування підземних вод на підставі дозволів на спеціальне водокористування. (пп. 263.1.5 п. 263.1 ст. 263 ПКУ)

- **громадяни України, іноземці та особи без громадянства, що в межах наданих їм земельних ділянок**, розмір яких перевищує норми передбачені статтею 121 Земельного кодексу України (<...> г) *для будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) у селах - не більше 0,25 гектара, в селищах - не більше 0,15 гектара, в містах - не більше 0,10 гектара;*<...>), видобувають прісні підземні води із застосуванням електричних пристроїв у обсязі понад 13 кубічних метрів на

особу в місяць (за показниками лічильників).” (пп. 263.1.6 п. 263.1 ст. 263 ПКУ).

Плата за користування надрами для видобування прісних підземних вод, які видобуваються платниками зазначеними застосовується за ставками визначеними у п. 325.2 ст. 325 ПКУ (в регіональному розрізі).

Також розширюється коло суб'єктів, які є платниками збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності, відповідно до законодавчих змін, платниками збору, окрім суб'єктів господарювання <...>, які провадять діяльність з постачання природного газу споживачам на підставі укладених з ними договорів, також стають суб'єкти господарювання <...>, які споживають імпортований/видобутий ними природний газ, як паливо або сировину. У зв'язку з цим із зазначених суб'єктів буде справлятися збір у розмірі 2 відсотки на обсяги природного газу, що постачається.

Збільшується вдвічі збір за користування радіочастотними ресурсами України. Разом з тим, з метою недопущення збільшення монополізації ринку стільникового зв'язку для ширини смуги радіочастот до 30 МГц застосовується понижувальний коефіцієнт (0,75).

Зменшується неоподатковуваний імпорт товарів, що переміщується в міжнародних поштових відправленнях (з 300 до 150 євро), що призведе до додаткових витрат населення (зокрема, подорожчання товарів закордонних інтернет магазинів).

Зміни законодавства соціального захисту

Переглянуто умови надання пільг на безплатне користування житлом з опаленням та освітленням педагогічним, науково-педагогічним, медичним і фармацевтичним працівникам, працівникам закладів культури, бібліотек, музеїв, спеціалістам із захисту рослин, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу (внесено зміни до Законів України «Про освіту», «Про культуру», Основи законодавства України про охорону здоров'я, «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про музеї та музейну справу», «Про захист рослин»).

Відтепер пільги даним категоріям працівників і пенсіонерів будуть надаватися **за умови, якщо розмір їх середньомісячного сукупного доходу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу**, визначеному Кабінетом Міністрів України (раніше пільги надавалися за умови, якщо розмір наданих пільг у грошовому еквіваленті разом із середньомісячним сукупним доходом працівника за попередні шість місяців не перевищував величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу).

Разом з тим, зміни, внесені до Закону України «Про музеї та музейну справу», не передбачають права на отримання вищезазначеної пільги пенсіонерами, які раніше працювали в музеях у цих населених пунктах і проживають у них.

Зменшується соціальна допомога, яку отримують батьки при народженні дитини. До 1 липня 2014 року, як і раніше, буде встановлюватися виплата диференційованої допомоги при народженні дитини, яка наразі

нараховується виходячи з розміру прожиткового мінімуму для дітей віком до шести років. Тобто,

на першу дитину – 30 прожиткових мінімумів - **30 960,00 грн.** (у т.ч. одноразово 10 прожиткових мінімумів – 10 320,00 грн., решта протягом 24 місяців – по 860,00 грн.)

на другу дитину – 60 прожиткових мінімумів - **61 920,00 грн.** (у т.ч. одноразово 10 прожиткових мінімумів – 10 320,00 грн., решта протягом 48 місяців – по 1075,00 грн.)

на третю і кожну наступну дитину – 120 прожиткових мінімумів - **123 840,00 грн.** (у т.ч. одноразово 10 прожиткових мінімумів – 10 320,00 грн., решта протягом 72 місяців – по 1576,67 грн.)

Додатково призначається допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, що дорівнює різниці між прожитковим мінімумом, встановленим для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців, але не може бути меншим за 130 гривень на місяць. Тобто, максимально – 1218,00 грн., мінімально – 130,00 грн.

Але з 1 липня 2014 року, відповідно новоприйнятого закону, допомога при народженні дитини буде призначатися у фіксованому розмірі 41 280,00 гривень незалежно від черговості народження дітей. При цьому виплату передбачається здійснювати одноразово у сумі 10320,00 гривень, а решту суми допомоги виплачувати протягом наступних 36 місяців рівними частинами – по 860,00 грн.

Така уніфікація підходів при наданні допомоги при народженні передбачає об'єднання допомоги при народженні з допомогою по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, шляхом вилучення останньої взагалі.

Зменшення розмірів соціальної допомоги позначиться, насамперед, на сім'ях, які планували народження другої і наступних дітей, а також на малозабезпечених сім'ях, які отримували допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку у максимальному розмірі.

Негативом також є те, що допомога при народженні дитини буде виплачуватись у фіксованому розмірі – без прив'язки до прожиткового мінімуму. Таким чином не будуть враховані інфляційні зміни, а це в свою чергу негативно позначиться на життєвому рівні молодих сімей.

Звужуються пільги для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною. Зокрема відтепер обмежуються нормами, встановленими законодавством, пільги щодо звільнення цих осіб і членів їх сімей, які спільно проживають з ними, від квартирної плати, незалежно від форм власності житлового фонду, оплати комунальних послуг (згідно Закону України „Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні”), що значно погіршить рівень соціального захисту цієї категорії осіб.

Інші зміни, передбачені новоприйнятим Законом, направлені на економію та раціональне використання бюджетних коштів:

Передбачено зменшення загальної чисельності працівників *Служби безпеки України* та *Управління державної охорони України* (на 10%), *Міністерства внутрішніх справ України* (24%) з відповідним внесенням змін до профільних законів. В законі України «Про прокуратуру» зафіксовано штатну чисельність органів прокуратури України у кількісному вимірі, тоді як раніше цим законом передбачалось, що в межах фонду заробітної плати затверджує Генеральний прокурор України.

З метою наповнення бюджету Пенсійного фонду України відновлено збір на обов'язкове державне пенсійне страхування за ставкою 0,5 % при здійсненні операцій з купівлі юридичними та фізичними особами іноземної валюти в безготівковій та готівковій формі. Зазначене сприятиме збільшенню доходів спеціального фонду державного бюджету, які будуть спрямовані Пенсійному фонду України на виплату пенсій.

Переглянуто умови надання 50%-ої знижки плати за користування житлом (квартирної плати), плати за комунальні послуги, абонентної плати за користування квартирним телефоном, безоплатного проїзду, санаторно-курортного лікування та відпочинку в санаторно-курортних закладах з пільговою оплатою вартості путівок за рахунок бюджетних коштів. Відповідні зміни внесені до законів України «Про прокуратуру», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України», «Про міліцію», *Кодекс цивільного захисту України*

Крім того, з Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» виключено норму щодо гарантій соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей: «Нормативно-правові акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які обмежують права і пільги військовослужбовців та членів їх сімей, є недійсними.»

Також призупинено дію частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", якою передбачено здійснення щорічного перерахунку пенсій з 1 березня не менше як на 20 відсотків темпів зростання середньої заробітної плати в Україні, з якої сплачено страхові внески, порівняно з попереднім роком, але не менше зростання рівня інфляції за минулий рік.

Знижено розміри призначення спеціальних пенсій з 80 до 70 відсотків заробітної плати, які враховуються для обчислення пенсій (внесено зміни до законів України «Про прокуратуру», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про державну службу», «Про статус народного депутата України», «Про судоустрій і статус суддів»).

Внесено зміни до:

- Закону України «Про прокуратуру» щодо виключення норми про виплату прокурорам і слідчим у разі виходу на пенсію за вислугою років чи по інвалідності грошової допомоги у розмірі місячного заробітку, з якого обчислена пенсія, за кожен повний рік роботи прокурором, слідчим прокуратури чи на посадах у науково-навчальних закладах прокуратури;

- Закону України «Про державну службу» щодо виключення норми про виплату державним службовцям грошової винагороди за сумлінну безперервну працю в державних органах, зразкове виконання трудових обов'язків, а також щодо виплати державним службовцям у разі виходу на пенсію грошової допомоги в розмірі 10 місячних посадових окладів;

- Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» щодо виключення норми про виплату у разі звільнення з роботи в органах місцевого самоврядування у зв'язку з виходом на пенсію посадовим особам місцевого самоврядування одноразової грошової допомоги в розмірі 10 місячних посадових окладів за наявності не менше 10 років стажу на посадах в органах місцевого самоврядування чи на посадах, віднесених до відповідних категорій посад державних службовців;

- Закону України «Про дипломатичну службу» щодо виключення норми про виплату працівникам дипломатичної служби у разі виходу на пенсію за наявності стажу державної служби не менше 10 років грошової допомоги у розмірі 10 місячних посадових окладів;

- Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо виключення норми про виплату судді, який вийшов у відставку, вихідної допомоги у розмірі 10 місячних заробітних плат за останньою посадою;

- Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якими:

- у зв'язку із зміною розміру та порядку нарахування допомоги при народженні дитини та скасуванням норми щодо надання допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку внесено зміни до переліку осіб, які є платниками єдиного внеску. Зокрема встановлено, що платниками єдиного внеску є особи, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або при народженні дитини";

- змінено пропорції розподілу єдиного внеску за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, зокрема, в середньому: зменшено - розмір єдиного внеску на соціальне страхування на випадок безробіття майже вдвічі та на страхування з тимчасової втрати працездатності на 10%, збільшено на 7 % - розмір єдиного внеску на страхування від нещасних випадків на виробництві і на 3 % - на пенсійне страхування.

Змінами до законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» встановлено, що громадянам, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, матеріальне забезпечення та соціальні послуги, передбачені цими законами, надаються за рахунок коштів, які надходять від платників єдиного

внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, розташованих на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. У разі виникнення дефіциту коштів для фінансування цих виплат, такий дефіцит покривається за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим та бюджету м. Севастополя.

Щодо громадян України, які проживають на зазначеній території, і не отримали громадянства Російської Федерації та не одержують пенсії та соціальні послуги від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, то вони матимуть право на отримання пенсійних виплат в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Разом з тим, Прикінцевими положеннями Закону, зокрема, передбачено:

- набуття чинності змін, передбачених цим Законом, з 1 квітня 2014 року (за винятком окремих визначених пунктів);

- «установити, що скорочення загальної чисельності (працівників) відповідно до положень цього Закону та розрахунки із звільненими особами здійснюються до 31 грудня 2014 року», що містить загрозу порушення прав працівників, визначених статтею 116 КЗпПУ (при звільненні працівника виплата всіх сум, що належать йому від підприємства, установи, організації, провадиться в день звільнення).

Кабінетом Міністрів України прийнято постанову «Про вдосконалення державної політики регулювання цін на природний газ і тарифів на теплову енергію та забезпечення соціального захисту населення під час оплати житлово-комунальних послуг» від 25.03.2014 № 81, відповідно до якої рекомендовано НКРЕ з **1 травня 2014 р.** установити роздрібні ціни на природний газ, що використовується для потреб населення, диференційовані залежно від річного обсягу та видів споживання, з урахуванням таких граничних (максимальних) рівнів цін:

за умови, що обсяг споживання природного газу:

- не перевищує 2500 куб. метрів на рік – 1197 гривень за 1 тис. куб. метрів;
- не перевищує 6000 куб. метрів на рік – 1965 гривень за 1 тис. куб. метрів;
- перевищує 6000 куб. метрів на рік – 4011 гривень за 1 тис. куб. метрів;

у разі використання природного газу для приготування їжі та/або підігріву води у багатоквартирних будинках – 1299 гривень за 1 тис. куб. метрів

Загрози:

Підвищення з травня ц.р. роздрібних цін на газ для потреб населення відбувається в умовах замороження мінімальних гарантій в оплаті праці, очікуваного в цьому році рівня інфляції понад 12%, що безперечно суттєво скорочує можливості споживання життєво необхідних ресурсів для працюючих із середньою заробітною платою (з часу останнього підвищення с серпня 2010 до квітня 2014 року рівень заробітної плати зріс лише на 38%).

При розгляді проекту постанови на засіданнях Кабінету Міністрів України, в.о. Голови Федерації профспілок України Г.В. Осовий, який є постійним представником на цих заходах, висловлював позицію ФПУ стосовно підвищення цін на газ для населення, надавалися зауваження до проекту.

На переговорах, які відбулися в Мінпаливенерго 28 березня ц.р. під головуванням Міністра палива та енергетики України Ю.Продана щодо оптимізації роздрібних цін на газ, заступником Голови ФПУ С.М. Кондрюком **оприлюднено позицію профспілок щодо непогодження запропонованого рівня зростання вказаних цін та запропоновано кроки подальших дій з метою недопущення подальшого погіршення рівня життя населення.**

Довідково:
позиції НКРЕ ТА МІНПАЛИВЕНЕРГО стосовно об'єктивної
необхідності щодо підвищення роздрібних цін на газ для населення :

На сьогодні ПАТ «ДАТ» «Чорноморнафтогаз», з обсягів якого формується ресурс газу для потреб населення, знаходиться на тимчасово окупованій території АР Крим, виникає дефіцит ресурсу природного газу власного видобутку в обсязі близько **1592 млн. куб. м**, внаслідок чого виникає необхідність його заміщення імпортованим природним газом, який значно дорожчий газу власного видобутку (*дефіцит газу власного видобутку для населення – 2315 млн. куб. м*).

Таким чином, з метою формування ресурсу газу для населення на 2014 рік необхідно змінити його структуру, доповнивши її ресурсами імпортованого газу, що суттєво вплине на збільшення середньої ціни реалізації природного газу для потреб населення.

Задля скорочення обсягів імпортованого газу, що використовується у 2014 році для формування ресурсу газу для населення, необхідно збільшити інвестиційну складову газовидобувних підприємств, що також вплине на збільшення середньої ціни реалізації природного газу для потреб населення.

Таким чином, збільшення граничного рівня ціни на природний газ для промислових підприємств та інших суб'єктів господарювання також впливає на необхідність збільшення середньої ціни реалізації природного газу для потреб населення.

На сьогодні середня ціна реалізації природного газу для населення є збитковою (*за кожну реалізовану тис. куб. м збиток складає близько 55 грн.*), що призводить до фінансового розбалансування НАК «Нафтогаз України», як суб'єкта уповноваженого Кабінетом Міністрів України на формування ресурсу природного газу для потреб населення.

Враховуючи зазначене, з метою фінансового збалансування НАКу, досягнення стабілізації та збільшення власного видобутку природного газу в Україні, докорінне зменшення залежності від імпортованого природного газу, виникла необхідність у збільшенні роздрібних цін на природний газ для населення.